

rješenja da bi stvorili mogućnost što šire primjene klauzula teretnice o nadležnosti suda. Na ovo ih sigurno navode ekonomski interesi, jer je poznata činjenica da se sudovi jedne države teško odriču svoje nadležnosti u korist neke druge zemlje, ako su u sporu zainteresirani njihovi državljani. Gornja presuda je u ovom pogledu upravo karakteristična jer, striktno uzevši, izgleda nam da su s formalnog stajališta žalbeni razlozi bili opravdani. Ako je naime, što je nesporno, teretnica vrijednosni papir, za trećeg njenog imaoa mjerodavni su samo oni činjenični elementi koji iz teretnice proizlaze. S ovog stajališta sadržaj teretnice zaista nije bio dovoljan da bi se sa sigurnošću mogao ustanoviti mjesno nadležni sud. Kod nas se naprotiv sudovi proglašavaju nadležnim i u onim slučajevima kad je potpuno jasno da to nisu.

B. J.

APELACIONI SUD, Aix
Presuda od 16. IV 1969.

Cie Fabre c/a Cie d'assurances La Fédérale

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Požar - Zakup - Primjena prava - Ako stranke ugovore primjenu stranog prava, to će se pravo primijeniti ukoliko ne dolazi u obzir obavezna primjena francuskog prava, a ugovoreno pravo se ne protivi francuskom javnom poretku - Francusko pravo ne dolazi do primjene kad je teret ukrčan u stranoj luci na strani brod, a iskrčan u Francuskoj - Da bi brodar bio odgovoran za štetu na teretu prouzrokovanu požarom, tužitelj mora dokazati da je požar prouzrokovan brodarovom krivnjom - Vještakovo mišljenje o mogućnosti uzroka požara ne predstavlja dokaz da je požar nastao iz uzroka koji vještak pretpostavlja - Za štetu skrivljenu požarom odgovara zakupnik broda, prema je radove na brodu koji su prouzrokovali požar naručio brodovlasnik - Brodar odgovara za djela izvodjača radova na brodu koji su prouzrokovali požar

Brodar je preuzeo na prijevoz određenu količinu kemijskih proizvoda. U luci iskrcaja na brodu je nastao požar i jedan dio tereta je bio uništen. Vještak, koji je bio pozvan da utvrdi razloge požara, nije mogao sa sigurnošću reći što je izazvalo požar, ali misli da je požar vrlo vjerojatno izazvala iskra iz kovačke peći, koja je bila postavljena na brodu radi obavljanja nekih popravaka.

Osiguratelj koji je vlasniku tereta nadoknadio štetu tuži brodara da mu isplati iznos u visini osigurnine.

Prvostepeni sud je udovoljio tužbenim zahtjevu.

Protiv prvostepene presude žalili se brodar. U žalbi navodi da je šteta bila prouzrokovana požarom. U ovom slučaju može se primijeniti francusko ili američko pravo. Po jednom i drugom pravu brodar je za štetu prouzrokovanu požarom odgovoran samo pod pretpostavkom da mu se dokaže osobna krivnja. U ovom slučaju njegova krivnja nije dokazana jer je uzrok požara ostao nepoznat. Prvostepeni sud je pogriješio kad je na temelju vještakove pretpostavke o mogućnosti uzroka požara stao na stajalište da je brodar požar skrivio. Sud je do ovog zaključka mogao doći samo na temelju jakih, preciznih i suglasnih pretpostavki. Vještakovo mišljenje o vjerojatnom uzroku požara ne sadrži ove pretpostavke. Napokon brodar navodi da on nije brodovlasnik već samo zakupnik broda. Prema tome i da bi se utvrdilo da je iskra prouzrokovala požar, on ne bi bio odgovoran za štetu već brodovlasnik koji je odnosne radove naručio.

Drugostepeni sud je žalbu uvažio iz ovih bitnih razloga:

U konkretnom sporu teret je bio ukrcan u New Yorku za Francusku na jedan strani brod. Ove činjenice isključuju primjenu francuskog prava. Stranke su ugovorile primjenu američkog prava. Primjena toga prava ne protivi se francuskom javnom poretku. Prema američkom pravu da bi brodar bio odgovoran za štetu prouzrokovanu požarom potrebno je da tužitelj dokaže da je požar prouzrokovao brodarovom krivnjom ili djelom. Iz činjenice da je vještak samo pretpostavio da je požar mogao biti prouzrokovano iskrom iz kovačke peći, ne znači da je to i dokazano. Prema tome uzrok požara je ostao nepoznat, pa brodar nije dužan nadoknaditi štetu. Što se tiče brodarovog prigovora pomanjkanja pasivne legitimacije, jer da je on samo zakupnik broda, sud je ovaj prigovor odbacio, s obrazloženjem da se brodar brine za održavanje broda, pa je morao paziti kako se vrše popravci na brodu.

/DMF 1969, str. 677/

B.J.

Bilješka. - U gornjem sporu radilo se o stvari po slobodnoj ocjeni suda. Prvostepeni sud je na temelju mišljenja vještaka, po svojoj slobodnoj ocjeni, došao do uvjerenja da je požar bio prouzrokovano iskrom iz kovačke peći. Protivnog stajališta bio je Apelacioni sud koji smatra da uzrok požara na temelju vještakove pretpostavke nije dokazan. Važno je međutim istaći da oba suda suglasno stoje na stajalištu da brodar preuzima odgovornost za osobe koje je angažirao za izvršenje radova na brodu, a koji radovi mogu prouzrokovati požar, pa i u slučaju kad on nije osobno za požar kriv. Sama činjenica da je naredio, odnosno naredbom dopustio da se radovi obave za vrijeme dok se teret nalazi na brodu, dovoljna je za njegovu krivnju.

B.J.